



سقاخانه ممنوعه تهران کجاست؟

سقاخانه نوروزخان در بازار تهران و حوالی پله‌های نوروزخان یکی از معروف‌ترین و پرمراجراترین سقاخانه‌های شهر تهران از همان زمان ساخت بود. این سقاخانه که در واقع دو بار در بخش‌های مختلف تهران ساخته شد زمانی جزء مکان‌های ممنوعه تهران هم تلقی می‌شد. ماجرای این ممنوعیت قصه خواندنی دارد.

همشهری آنلاین - بهاره خسروی : اما ماجرای این سقاخانه قدیمی چیست؟ بانی ساخت سقاخانه نوروزخان همان طور که از نامش پیداست، نوروز خان ایشیک آقاسی است. به گفته «علیرضا عسگری» پژوهشگر سقاخانه‌ها، نوروزخان پسر الهوردی خان عزالدین لوی قاجار از یاران محمدحسن خان قاجار بود. نوروزخان در دوره سلطنت فتحعلی شاه رئیس تشریفات دربار بود. به همین دلیل از قدرتی که داشت برای توسعه شهر تهران یا دارالخلافه قاجاری استفاده کرده و بانی ساخت حمام و تکیه نوروزخان هم بود.

قصه‌های خواندنی تهران را اینجا دنبال کنید

سقاخانه نوروزخان در جنوب خیابان بوذرجمهری سر راه بازارحلی سازه‌ها در مسیر مسجدجامع ساخته شد. یکی از قدیمی و مفصل‌ترین سقاخانه‌های تهران که در حال حاضر شامل یک باب دکان است. این سقاخانه به واسطه پلکانی که در کنارش داشت بود به پشت‌بام مسجد راه داشت.

عسگری در بخش دیگر صحبت‌هایش از ماجرای تخریب سقاخانه نوروزخان یاد می‌کند و می‌گوید: «در دوره پهلوی اول برای توسعه شهر تهران و ساخت خیابان بوذرجمهری به سبک مدرن، بازارچه و سقاخانه نوروزخان را تخریب کردند. اما به دلیل علاقه و ارادت مردم به این سقاخانه، بعد از تخریب، سقاخانه دیگری در جنوب خیابان بوذرجمهری و در شرق جلوخان شمالی مسجد شاه سابق و امام خمینی فعلی ساخته شد. مردم به اعتبار نام همان سقاخانه قبلی آن را نوروزخان خواندند.»

این پژوهشگر همچنین در باره بانی ساخت بنای جدید سقاخانه می‌گوید: «شیخ رضایی معروف به آقا سید کمال ناظم مجلس دارالشوری ملی برادر حضرت شمس‌العرفا در سال ۱۳۲۳ شمسی (۱۳۶۳) بنای جدید سقاخانه را ساخت. در سراسر گذر این سقاخانه طاق‌بندی و شمایل بزرگان دینی و مذهبی، علم، بیرق و علامت سیاه آویزان شده بود.»

بنا بر گفته عسگری، سقاخانه نوروزخان به دلیل وجود جای پای سنگی که قدمت آن را به پیش از دوره صفویان نسبت می‌دهند، در میان مردم بسیار ارزشمند و عزیز بود. به همین مردم دلیل از گوشه کنار کشور برای ادای نذوراتشان راهی این سقاخانه می‌شدند. حتی زمانی هم در دوره پهلوی اول سعی شد تا مردم را از توسل به این سقاخانه برای ادای نذورات منع کنند. از این رو، پنجره‌های آن را آهنی کردند، قفل‌هایی هم به درش زدند و جزء سقاخانه‌های ممنوع تهران اعلام شد. اما مردم همچنان برای گرفتن حاجت با وجود ممنوع شدن این کار به سقاخانه نوروزخان متوسل می‌شدند و به آن نذر می‌کردند.